

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Aleny Adamcovej a Mgr. Petra Melichera, v právnej veci navrhovateľa: **Ing. P.**, bytom S., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu so sídlom v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, **o zamietnutí žiadosti o predčasný starobný dôchodok**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. januára 2009, č.k. 5Sd/50/2007-40, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 20. januára 2009, č.k. 5Sd/50/2007-40 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporkyne č. X. z 15. januára 2007 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. X. z 21. septembra 2007 **z r u š u j e** a vec jej vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne č. X. z 15. januára 2007 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. 501 005 2080 z 21. septembra 2007, ktorým bola navrhovateľovi **zamietnutá žiadosť o priznanie predčasného starobného dôchodku** ku dňu 28. augusta 2008 podľa § 67 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej v texte rozsudku len „ZSP“) z dôvodu, že suma jeho predčasného starobného dôchodku nie je vyššia ako 1,2-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Zároveň krajský súd nepriznal navrhovateľovi náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal z administratívneho spisu za preukázané, že navrhovateľ ku dňu 28. augusta 2006 splnil len jednu podmienku nároku na predčasný starobný dôchodok stanovenú v § 67 ZSP, potrebnú dobu dôchodkového poistenia, ale nespĺnil podmienku výšky predčasného starobného dôchodku, nakoľko jeho predčasný starobný dôchodok vo výške 4.251 Sk nebol vyšší ako 1,2-násobok životného minima vo výške 5.676 Sk. Odporkyňa zarátala navrhovateľovi aj dobu dôchodkového poistenia od r. 1992 do marca 2006, kedy od roku 1992 navrhovateľ opakovane viedol spor o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, pričom rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č. 5C376/02 z 28. júla 2005 a ktorým bolo rozhodnuté, že okamžité skončenie pracovného pomeru navrhovateľa u svojho zamestnávateľa S.v L., dané listom z 30. apríla 1992, je neplatné. Zároveň krajský súd potvrdil názor odporkyne o námietke navrhovateľa ohľadom nezapočítania mzdy za obdobie výpovednej lehoty v roku 2006, od 22. marca 2006 do 31. mája 2006, ktorá nespádala do rozhodného obdobia, ktorým boli roky predchádzajúce roku 2005.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, a to z dôvodu, že v konaní došlo k takým vadám, ktoré môžu mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozsudku ako aj rozhodnutí odporkyne a žiadal napadnutý rozsudok zrušiť pre nesprávnu aplikáciu ZSP, a to najmä ust. § 20 písm. a), § 26 a § 60 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Bol toho názoru, že ak bolo právoplatne rozhodnuté o tom, že okamžité skončenie pracovného pomeru listom z 30. apríla 1992 je neplatné a jeho zamestnávateľ v hlásení pre

odporkyňa uviedol dobu povinného dôchodkového poistenia od 1. mája 1992 do 31. augusta 2006, tak mal určiť vymeriavací základ, z ktorého mal platiť poistné na povinné dôchodkové poistenie za toto obdobie a odporkyňa mala žiadať aj úhradu povinného poistného od jeho zamestnávateľa. Ak by tak postupoval, tak by určite jeho predčasný starobný dôchodok presiahol sumu 1,2-násobku životného minima. Podľa názoru navrhovateľa tomu nebránila ani skutočnosť, že o jeho nároku na náhradu mzdy nebolo rozhodnuté v konaní o neplatnosť skončenia pracovného pomeru.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a zároveň žiadala, aby súd rozhodol bez nariadenia pojednávania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Z podkladov administratívneho spisu je zrejmé, že navrhovateľ si na základe písomnej žiadosti z 22. augusta 2006 uplatnil u odporkyne nárok na priznanie predčasného starobného dôchodku, ktorý žiadal priznať podľa § 67 a nasl. ZSP o sociálnom poistení.

Úlohou krajského súdu bolo postupom podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporkyne, ktorým podľa § 67 ods. 1 ZSP bola zamietnutá žiadosť navrhovateľa ***o priznanie predčasného starobného dôchodku*** z dôvodu, že suma predčasného starobného dôchodku určená k 28. augustu 2006 nie je vyššia ako 1,2-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Podľa § 20 písm. a) ZSP povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti zamestnanca vzniká fyzickej osobe v pracovnom pomere odo dňa vzniku pracovného pomeru a zaniká dňom skončenia pracovného pomeru.

Podľa § 60 ods. 1 ZSP obdobie dôchodkového poistenia je obdobie povinného dôchodkového poistenia, obdobie dobrovoľného dôchodkového poistenia, ak za tieto obdobia okrem období uvedených v § 140 bolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie podľa tohto zákona a ak tento zákon neustanovuje inak. Ak zamestnávateľ nesplnil povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie, podmienka zaplataenia poistného na dôchodkové poistenie u zamestnanca sa považuje za splnenú.

Podľa § 67 ods. 1 ZSP poistenec má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a suma predčasného starobného dôchodku ku dňu, od ktorého požiadal o jeho priznanie, je vyššia ako 1,2-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 138 ods. 1 písm. a) ZSP vymeriavací základ zamestnanca je príjem zamestnanca za vykonanú prácu, ktorý podlieha dani z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu 72) a funkčný plat zamestnanca, ktorý je dočasne vyslaný na vykonávanie štátnej služby do cudziny, zamestnanca, ktorý vykonáva práce vo verejnom záujme v zahraničí a zahraničného spravodajcu Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie, určený v slovenskej mene pred jeho rozdelením na slovenskú menu a cudziu menu.

Podľa § 144 ods. 1 a 2 ZSP sociálna poisťovňa predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Ak suma dlžného poistného v úhrne je nižšia ako 100 Sk, Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše. Ak zamestnávateľ na výzvu Sociálnej poisťovne nepredloží podklady potrebné na zistenie správnej sumy poistného, Sociálna poisťovňa môže predpísať poistné na základe dokladov zamestnávateľa za predchádzajúce obdobie alebo na základe

podkladov iného zamestnávateľa s činnosťou obdobného charakteru. Druhá veta odseku 1 platí rovnako.

Podľa § 277 ods. 1 ZSP ak povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové zabezpečenie, poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze alebo pri chorobe z povolania a povinnosť platiť príspevok na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu vznikla pred 1. januárom 2004 a táto povinnosť nebola do 31. decembra 2003 splnená, pri ich platení a vymáhaní sa po 31. decembri 2003 postupuje podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003.

Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 274/1994 Z.z. o sociálnej poisťovni zamestnávateľ je povinný vykázat príslušnej pobočke rozčlenené poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za príslušný kalendárny mesiac spolu s vyplatenými dávkami nemocenského poistenia, vrátane počtu zamestnancov a počtu dní, za ktoré vyplatil dávky nemocenského poistenia a s dávkami, na ktoré prispieva štát, na výkaze určenom Sociálnou poisťovňou. Tento výkaz je zamestnávateľ povinný predložiť v lehotách uvedených v § 21.

Z administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľovi bola na účely dôchodkového poistenia hodnotená aj doba zamestnania (poistenia) z obdobia neplatne skončeného pracovného pomeru za obdobie 1. mája 1992 do 31. júla 2006, a to na základe potvrdenia vystaveného zamestnávateľom navrhovateľa z 20. septembra 2006, kedy mu zamestnávateľ S. – S .so sídlom v L. hodnotilo aj dobu zamestnania, o ktorom rozhodol súd na základe rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. 5C376/02 z 28. júla 2005, ktorým bolo rozhodnuté, že okamžité skončenie pracovného pomeru navrhovateľa dané zamestnávateľom listom z 30. apríla 1992 je neplatné. Táto skutočnosť nebola sporná ani medzi navrhovateľom a odporkyňou.

Nakoľko pracovný pomer navrhovateľa teda na základe vystaveného potvrdenia jeho zamestnávateľom trval aj v období od 1.mája 1992 do 30. júla 2006, mal potom jeho

zamestnávateľ povinnosť platiť poistné na dôchodkové poistenie, resp. pred 1. januárom 2004, kedy platil zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení odvody na dôchodkové zabezpečenie. Ak zamestnávateľ navrhovateľa odvody, resp. po 31. decembri 2003 poistné za svojho zamestnanca neodviedol alebo nezaplatil, alebo nesprávne alebo neúplne vyplnil výkazy o vymeriavacích základoch navrhovateľa pre odporkyňu, mala táto postupovať tak, aby bol navrhovateľov vymeriavací základ, z ktorého malo byť odvedené poistné v období od 1. mája 1992 do 30. júla 2006, správne určený, teda odporkyňa mala využiť svoje zákonné oprávnenia na správne určenie vymeriavacích základov za jednotlivé kalendárne mesiace. Pre toto určenie vymeriavacích základov nie je pritom rozhodujúce, či si navrhovateľ v konaní o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru aj svoj nárok na náhradu mzdy uplatnil. Je potrebné pritom striktne rozlišovať medzi súkromnoprávnymi vzťahmi medzi zamestnancom a zamestnávateľom a verejnoprávnymi vzťahmi medzi zamestnávateľom ako osobou povinnou odviesť a platiť poistné na dôchodkové poistenie.

ZSP ako aj zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení zveril odporkyni pri určovaní výšky vymeriavacieho základu pre účely sociálneho poistenia rozsiahle právomoci na zistenie skutočného stavu veci, aby mohla na základe úplného zistenia skutkového stavu rozhodnúť, a to aj použitím ust. § 144 ods. 1 a 2 ZSP.

Ak zamestnávateľ podklady potrebné na správne zistenie vymeriavacích základov z jednotlivých mesiacov od 1. mája 1992 do 31. júla 2006 nepredložil alebo ich predložil neúplné, môže odporkyňa sama určiť výšku vymeriavacích základov. Je zrejmé, že navrhovateľ mal platne uzavretú pracovnú zmluvu so svojim zamestnávateľom a k tejto pracovnej zmluve prináležal aj platový dekrét, z ktorého by mala odporkyňa pri určení vymeriavacieho základu vychádzať. Ak by to nebolo možné, mala by vychádzať z najnižšej zákonom stanovenej výšky vymeriavacieho základu, z ktorej bol zamestnávateľ povinný platiť odvody za svojich zamestnancov v jednotlivých kalendárnych mesiacoch.

Podľa názoru odvolacieho súdu takéto zistenie skutkového stavu, kedy sa odporkyňa spoliehala len na hlásenie zamestnávateľa navrhovateľa, neodôvodňuje záver, ku ktorému dospela odporkyňa svojimi rozhodnutiami a ktoré mali za následok, že navrhovateľovi nevznikol nárok na predčasný starobný dôchodok. Preto odvolací súd považuje zistenie skutkového stavu za nepostačujúce na rozhodnutie o navrhovateľovej žiadosti o priznanie predčasného starobného dôchodku. Odporkyňa je zo zákona povinná pred vydaním samotného rozhodnutia o predčasnom starobnom dôchodku v spolupráci so žiadateľom a jeho zamestnávateľom zistiť správny vymeriavací základ, z ktorého malo byť zaplatené poistné zamestnávateľom za svojho zamestnanca a nemôže sa uspokojiť len s neúplne alebo nesprávne vyplneným hlásením zamestnávateľa. Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval odvolanie navrhovateľa za dôvodné.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie (§ 220 a § 250q ods. 2 O.s.p. s poukazom na § 250l ods. 2 O.s.p. a § 250ja ods. 3 O.s.p).

Úlohou súdov pri preskúvaní rozhodnutí správnych orgánov nie je nahrádzať ich činnosť najmä pokiaľ ide o riadne zistenie skutkového stavu, preto odporkyňa v ďalšom konaní doplní dokazovanie v naznačenom smere. V ďalšom konaní je správny orgán viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, preto je jeho úlohou po doplnení dokazovania vo veci opätovne rozhodnúť.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd v konaní úspešnému navrhovateľovi nepriznal (§ 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.), nakoľko si žiadnu náhradu neuplatnil a odporkyni nepatrí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2009

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Anna Koláriková